

heel de „speculatie” uitgaat van de opvatting van het geheele wereldverloop als van een z.g. wereldjaar, dat in vier wereldjaargetijden en in twaalf wereldjaarmanden uiteenvalt. Voorts meent hij, dat in de oorspronkelijke ethnische theorie deze vier mythische, kosmische jaargetijden zijn voorgesteld als elk voor zich geïnaugureerd en beheerscht door een telkens weer nieuwen god. Deze vier goden zijn weer te identificeren met de vier sterren, die aan de vier hoeken van den hemel staan en daar de jaargetijden beheerschen. Wereldjaar en wereldperioden worden vaak gecombineerd met de praecessie der zon. (Vgl. J. A. Bengel, „Cyclos oder Betrachtung über das grosse Weltjahr zum Wachstum profetischer und astronomischer Kenntnisse”, 1773). Met de „tolédooth” van Adam, Noach, Terah, Mozes worden door Jeremias ook de „tolédooth” van hemelen en aarde uit Genesis 2:4a op één lijn geplaatst. Dat woord beteekent volgens hem daar hetzelfde als in Gen. 5:1, 6:9, 11:27. (Vgl. Hommel, „Grundriss”). Precies hetzelfde nu, als deze reeds verouderde religionsgeschiedelijke auteurs beweren, vindt men vandaag in het boek van den anthroposoof Bock (1935) in betrekking tot de „tolédooth” van Gen. 2:4, 5:1, 6:9, 11:27. Alleen voegt hij er nog aan toe Ruth 4:18 over de „tolédooth” van Perez. Hij wil dus ook nog David na Mozes in het gelid plaatsen. Ook Bock vertaalt „tolédooth” door ontstaanskringlopen. Het Oude Testament is bij hem de overgang van de oostersche tot de westerse wereldbeschouwing. Daarom, zoo zegt hij, wil het Oude Testament dan ook geenszins zich verzetten tegen zulke cyclustheorieën. Want z.i. richt Genesis zich tot een bewustzijn, waarin als rest van het oude mystische wereldgevoel, het weten van cyclische aeonen nog aanwezig is. Voordat de eigenlijke geschiedenis van het Oude Testament de lijn van het voorwaarts-schrijden zichtbaar maken kon, zijn er de cirkels geweest, al verbergen die zich dan ook voor onze waarneming. De zeven scheppingsdagen van Genesis I correspondeeren dan ook met de zeven brieven, de zeven zegelen, de zeven bazuinen en de zeven fiolen der Apocalypse. Want deze laatste zelf teekenen volgens hem ook „den Durchbruch der Geschichte in das Geistesgebiet”.

En zóó dringt alles tot de conclusie, dat in dat kosmisch tijdstip, hetwelk door het „begin” van Gen. 1:1 wordt aangeduid, de wereld reeds lang aanwezig was. Reeds vóórdat de Elohim (de „Goden”) spraken: „Laat Ons menschen maken”, waren er menschen. Niet de schepping der gezamenlijke aeonen, doch de aanvang slechts van een bepaalden, van ónze, of een voor-vaderlijken, aeon wordt in Genesis bedoeld, en dan wel van dien aeon, waarin door het ontstaan van de zich verdichtende aardstof een aardse wil en ook een aardse geschiedenis pas mogelijk zijn geworden. Ook zoo wordt dus de mogelijkheid van den bijbelschen zondeval afgesneden, en ook in dit geval geschiedt dat door bewust terugkeer tot oostersche denken.

Tegenover al dit gespeculeer nu, waarin zeer oude ketterijen in een niet eens heel nieuw pak gestoken zijn, belijden wij bij de jaarwisseling het schriftuurlijke: „eenmaal”. „Ik ben de alpha en de omega”; de alpha, niet een alpha; de omega, niet een omega. De „lijn” van onze aarde-geschiedenis is door de vleeschwording des Woords geworden tot die der openbaringshistorie; wie aan openbaring en aan haar geschiedenis gelooft, die heeft niet eens een oudejaarsavondmeditatie nodig, om zich weer te kunnen schrap zetten tegen dergelijke theorieën; op het kerstfeest heeft hij reeds ze afgezworen. Afgezworen, om zijns levens wil.

Eén begin, en ook één einde.

Eénmaal Genesis, éénmaal Apocalyps.

Eénmaal: alzoó zijn volbracht de hemel en de aarde.

En ook maar éénmaal: het is geschied.

En dienovereenkomstig ook maar éénmaal: het is volbracht.

Ja, wel staan wij alleen met dit geloof in de beteekenis van den oudejaarsavond.

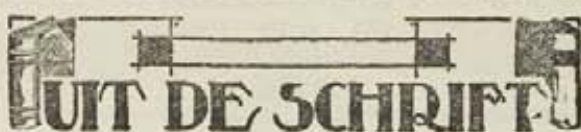
Barthianen houden ons geen gezelschap in dezen: de Religionsgeschiede mag volgens hen haar gang wel gaan; en over „de eerste” en „laatste” dingen weten we immers toch niets? Oxford-lieden maken ook niet om zulke problemen; hun „keep-smiling”-„religie” laat „den vloed opkomen”, maar legt geen dan van Schriftgeloof tegen deze vloed van herlevend gnosticisme.

Maar wij, wij mogen niet anders. We hebben geen moed, en ook geen recht, om den strijd van schepping en chaos, van licht en donker, van deugd en ondeugd, van ouden en nieuwen mensch in een kosmisch reglement onder dak te brengen, en ons zelf in de massa, ja zelfs de massa in den aeon, en den aeon in de aeonen te laten verdwijnen in aller gansch-reglementaire fundamentele doorbreking van het dilemma van schuldig of onschuldig, verantwoordelijk of onverantwoordelijk, verontschuldigbaar of niet-verontschuldigbaar.

Eénmaal het kruis, éénmaal de opstanding, éénmaal de kribbe, éénmaal de kroon, éénmaal de geboorte, éénmaal de wedergeboorte. Dit éénmaal is slechts te gelooven; en de eeuwig-

heidsbeteekenis van de twaalf slagen te middernacht tusschen Vrijdag en Zaterdag is het óók. Geloof je het óók? Want er is maar één Adam, en maar één tweede Adam. En het is er telkens maar één, voor wien de ééne viel, de ander opstond uit de dooden. De aanspraak van den tijd is die van God; dus is ze strikt persoonlijk.

K. S.

Een jaar van God.

(Jaarwisseling)

En dan zal het einde komen.
Matth. 24:14b.

De jaarwisseling geeft aanleiding tot mediteeren over den tijd. Dien laatsten dag of avond van het jaar wijdt ieder mensch een min of meer vluchtige gedachte aan den tijd, al of niet in verband met de eeuwigheid; dit hangt af van de mate van ontzonken-zijn aan de eerste beginselen van de religie. Ook de Kerk des Heeren zet zich dien dag tot de geloovige overpeinzing van de groote, zware begrippen van tijd en vergankelijkheid, eeuwigheid en duurzaamheid. Maar de Kerk wil dit doen in nauwe gebondenheid aan de Schriften. Zoo wordt zij bewaard voor de heillooze onvruchtbaarheid, waartoe anders het mediteeren over deze dingen, gelijk alle „bedenken des vleesch”, gedoemd is.

En dan mogen wij het jaar 1937, dat ging, evenals het jaar 1938, dat komt, zien als een jaar van God. Eén van de jaren, waarvan God het aantal in Zijn Raad bepaald heeft, en die tesamen het raam vormen, het „bestek”, waarin Hij besloten heeft Zijn plan met deze wereld te verwerkelijken. Ook dit jaar neemt zijn door God aangewezen plaats in tusschen het begin van Genesis 1:1 en het einde, waarvan onze Heiland spreekt in Zijn redenen, die terecht eschatologisch heeten, en waarvan de Apocalyps den dreunenden klokslag Gods aankondigt met een „het is geschied”.

Aan dat einde, dat groote einde, moeten wij denken bij het einde van het jaar. De Schrift laat ons steeds den tijd zien, de dagen, maanden, jaren, de perioden en bedelingen, de groote inkervingen en keerpunten, den duur van koninkrijken en volkeren, en ook de individuele levens der menschen, als gedeelten van die ontzaglijke overkoepeling van het wereld- en menscheidsleven, die God noodig heeft voor de ontwikkeling van Zijn plan van schepping en herschepping en die wij gezamenlijk aanduiden als „geschiedenis”. Zóó gebiedt God dus de wereld en ons leven te zien in de continuïteit der gebeurtenis: als geschiedenis van God. Zoo heeft God het begin gesteld, en het einde, en elk jaar dat daartusschen ligt. Daarom wie leeft bij de Schrift, wordt weerhouden van de dwaling, om God en wereld, tijd en eeuwigheid met elkaar te vereenzelvigen; of ook het verschil tusschen beide op te voeren tot een onverzoenbare tegenstelling. De geschiedenis is niet een proces, waarin een goddelijke idee zich zelf verwezenlijkt. Maar er is óók niet een „polaire tegenstelling van tijd en eeuwigheid”, die ons in een voortdurende spanning houdt. Neen, de geschiedenis is de verwerkelijking van Gods raadsplan, zooals Hij dat wil, en waarin Hij Zelf is neergedaald met Zijn genade en heil in Christus Jezus.

Als dan ook onze Profetie spreekt van het komende einde der geschiedenis, dan verklaart Hij ons den tijd. Want „einde” is alleen mogelijk bij een „begin”. Zoo zijn er „eerste dingen” en „laatste dingen”. Van die laatste dingen is Jezus bezig tot Zijn discipelen te spreken. Hij geeft aanduiding van die dingen, opdat het „teekenen” mogen zijn, waarop wij letten moeten. Hij spreekt eerst van algemeene dingen, van rampen die over de geheele wereld zullen komen, oorlogen en hongersnooden en aardbevingen; en dan noemt Hij de jammeren, die in ’t bijzonder de geloovigen zullen treffen: vervolging, valsche profetie, hypocrisie. Dit alles zal behooren tot het stuk der geschiedenis Gods, dat komen zal: de laatste dingen. Neen, de Kerk behoeft niet in het onzekere te zijn omtrent hetgeen God in den loop der jaren doen zal. De profeten des Ouden Testaments, en de Apocalyps en de redenen van den Heere Jezus maken ons veel bekend. Wij behoeven niet in het donker te gaan door de jaren; maar wij gaan in het licht!

Zoo zijn wij ook dit jaar in het licht gegaan!

God heeft gewerkt in en door Christus! God was in dit jaar, in de dingen, die er geschied zijn. Dit maakte onze menscheids-geschiedenis, ons leven, en ook dit jaar zoo groot! Omdat God Zelf den gang der geschiedenis heeft bepaald, ja in den tijd is neergedaald! Omdat Christus is geboren in dien tijd, en alle eeuwen, zoowel vóór Zijn geboorte als daarna, in dien tijd werkt! Hij is de Alpha en de Omega, het begin en het einde der geschiedenis, maar óók haar midden. Hij is er altijd!

Hebben wij Zijn gangen gezien, ook in dit jaar? Hebben wij Christus bezig gezien met Zijn kerkvergaderend, kerkbouwend werk? Hij heeft ook dit jaar Zijn onbeweeglijk koninkrijk als een rots, een petra, gesteld in de bewegelijkheid der vergankelijke dingen. Hij heeft de gansche wereld met Zijn hand een jaar voortgestuwd naar het einde.

Zoo was ook dit jaar een groot jaar, een jaar van God, een jaar des Heeren Jezus Christus.

Daarom kunnen wij Hem er voor danken en loven.

Maar stil wordt het in ons, als wij weten, dat Hij, de Koning der jaren, ook óns een plaats wil geven in Zijn onbeweeglijk koninkrijk. Christus heeft den vloek, die óók in den tijd gekomen was om der zonde wil, gebroken. Hij nam het doods-element, het vergankelijke en stervende uit mijn jaren weg. Hij legde in die jaren de eeuwigheid, het leven. Hij voer ten hemel op vol eer en de kerker werd Zijn buit: ook de kerker van den tijd, waarin ik, gevangene, al maar zou hebben rondgelopen als een dier in zijn kooi, — ook die gevangenis hebt Gij gevangen genomen!

Dit jaar bracht ons Uw einde nader!

Gij komt!

Dan hebben ook de laatste dingen hun tijd gehad. Dan heeft de wereld haar kringloop, die niet vicieus was, omdat Gij er in kwaamt, volbracht. Dan heeft de Antichrist, de kleine hoorn uit Daniël 7:8, gewoed: een tijd en tijden en een gedeelte eens tijds. En dan zal het einde komen. Dan gaat de slotacte in van het drama der eeuwen, de finale, de eindcatastrofe. Dan, op den laatsten dag, in een punt des tijds, komt Christus, de Geborene van Bethlehem, weer! Dan hebben de klokken voor het laatste geluid, als Gods klok de laatste slag van Zijn dag laat dreunen. Dan zullen „de heiligen des Allerhoogsten” met Christus het koninkrijk ontvangen en zij zullen het bezitten tot in eeuwigheid, ja tot in der eeuwen eeuwigheid (Dan. 7:18). Dan is het probleem van „tijd en eeuwigheid” voor eeuwig opgelost.

W.

N. S.

KERKELIJK LEVEN

Winst of verlies?

Gaan de gedachten bij de jaarwisseling terug, dan komt de vraag op: winst of verlies?

Moelijk zal het antwoord altijd blijven, maar onmogelijk niet.

Voor ons zelf zou ik geneigd zijn, te antwoorden: we gaan achteruit in de niet-openbare, maar vooruit in de openbare „diensten”.

Wat het eerste punt betreft: we hebben, geloof ik, reden voor bezorgdheid in velerlei opzicht; ik denk hierbij niet alleen aan de Gereformeerde Kerken. De jacht en de verstrooiing van het moderne leven doet veel schade aan persoonlijk en huiselijk leven. Het getal dergenen, die niet eens opmerken, dat ze „het doopvont” op non-activiteit zetten, als ze de wieg ongebruikt laten, schijnt nog te groeien. De gewilligheid in het voldoen van de onbetaalde rekeningen der „wereld”, de rekeningen, die Christus haar presenteert voor kerk, school, zending, en zoo voort, maar die Hij onvoldaan van haar terugkrijgt, schijnt te lijden onder de heegerlijkheid der oogen, de grootsheid des levens. Een meer democratische dan theocratische geest schijnt rond te waren, en den eerbied voor het ambt, en de hartelijkheid in het wegnemen der zorgen van wie het bedient, te doen tanen. Grotere stadskerken ondervinden de gevolgen van het tekort aan predikanten, en dat in den tijd van overvloed van werkkrachten; wij kregen de olie, maar waren vaak te lui, om de vaten en kruiken voor den dag te halen, die het kostelijk geschenk konden bergen. De Christelijke boekhandel verliest meer en meer zijn eigen type, en klandisie; onder de Christelijke uitgeverijen zijn er, die Sanballat's bezwaar-schriften tegen den „amechtigen” Nehemia liever drukken, dan diens geschriften zelf. De film houdt voor velen op een probleem te zijn; de politieke eenheid wordt gebroken, en wie ze verdedigen willen, zoeken dit pogen meermalen effectief te maken door in de breedte te verzamelen, meer dan in de diepte te helpen verstevigen. De ressentimenten van wie over en weer hun beginselstrijd hebben verwaarloosd, worden tot aanknopingspunten voor een hernieuwd verkeer, en dit heet dan maar al te vaak Christelijk verkeer, en krijgt den naam van „gemeenschap der heiligen”; omdat „allo kai allos” (de onvereenigbaarheid van elkaar weersprekende beginselen) te weinig meer worden „onderscheiden”, roepen „allos kai allos” (de vroeger door antithese gescheiden personen) elkaar schoone volzinnen toe over het elkaar de hand reiken over hun kerk(hof)-muren. Het lijden van Christenmenschen, speciaal dan dat lijden, dat ze met de niet-Christenen gemeen hebben (werkloosheid, tuberculose, een „niet-welgeschapen” kind) wordt tot zóó exclusieve zelfattendantstof, dat wij om Christus' wil lijdt, b.v. in kwadaardigst laster, waarop geen verhaal in Christus' kerk zelfs overwogen

wordt, niet lijden. De „n speech”, gens geldt dingen vo- daar dat „t decoratie militia Cl- daar zegt: En zoo z

We geloov- thans com- daartoe n- vreezen w- is dan wel- Maar

O zeker- jaar veel- alleen-maa- maan, gar- uitgaand h- kerken, di- geweest, r- der predik- die goedpr- wat, zelfs- aangevoere- de zwaars- instemt m- altijd maa- het Goliath- te laat, al- eerste on- kringgenoc- Klacht ovi- systematis- de technie- die zich ee- van gener- maar heef- te maken- het vuur h- En dan zi- wónen. H- donderen l- knus gew- vleezen, be- aan de to- die rustve- dier woon- niek (al i- ningen 13- achterna, tot hen d- hun overi- niet hoofd- wat fatsoe- bezoeken, was? Ik l- gaard. Són- achop Ma- leeft daar- hield een- van die n- gelijkelijk- schen Són- nog wel re- als er twe- t'gebruik- twee schul- den. Overi- durven ze- Maar —

Het is ju- openbare- getal derg- voering to- Dienoveree- schouders- Oxford-con- maar verk- gepolemise- groeit der- vinisten e- scheiden v- teeren op- aarde”, na- dan „in h- Zij hebber- Oude Veri- veler in I- ziel”, de- psalm, ko- vrede op-

Hier zie- De partij- minder br- nog, maar- ons dan j- vredes-syn- bescherme- verloop ni- en ontloof- over „de- door A, en- kiezen tus- al minder-

En dat i- Dat is a- bewogen j-